

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра соціальних структур та соціальних відносин

Розробник: Ольга ІВАЩЕНКО, к. філос. н., доцент кафедри соціальних структур та соціальних відносин¹

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри соціальних структур та соціальних відносин

(Олег МАЗУРИК)

Протокол № 12 від « 29 » серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Якісні методи в гендерних дослідженнях

для студентів

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність 054 «Соціологія»
освітній рівень магістр
освітня програма «Гендерні студії (програма з можливістю подвійного дипломування з Лундським університетом, Швеція)»
вид дисципліни обов'язкова

Схвалено науково-методичною комісією факультету соціології

Протокол № 7 від 31 серпня 2024 року

Голова науково-методичної комісії Тетяна ЧЕРВІНСЬКА

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2024/2025
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS	4
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	іспит

Викладач: Ольга ІВАЩЕНКО

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (підпис, ПІБ, дата) «__» 20__ р.
на 20__/20__ н.р. _____ (підпис, ПІБ, дата) «__» 20__ р.

Київ – 2024

¹ На базі програми, розробленої Людмилою ЮЗОВОЮ, к.соц.н., доценткою кафедри методології та методів соціологічних досліджень (2022).

1. **Мета дисципліни** – навчання студентів специфічному застосуванню якісних методів у гендерних дослідженнях.

2. **Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:**

1. Знати базові методи аналізу соціологічної інформації.
2. Вміти працювати з комп'ютером.
3. Володіти базовими навичками роботи з соціологічними масивами.

3. **Анотація навчальної дисципліни:** Дисципліна належить до обов'язкових дисциплін в межах освітньої програми «Гендерні студії» на здобуття освітнього ступеню магістр за спеціальністю 054 «Соціологія», галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки». Сучасне соціологічне знання засвідчило стрімкий перехід гендерної тематики з сенситивної площини в наукову перспективу, в межах якої не завжди продуктивні класичні кількісні соціологічні методи, більш доцільним є застосування якісних методів, а саме, звичних для соціологів: включеного спостереження, біографічного методу, глибинного інтерв'ю, фокус груп, кейс стаді та для психологів: проєктивних методик. Дисципліна спрямований на поглиблення та доповнення знань з якісних методів у гендерних дослідженнях, напрацювання практичних вмінь застосування якісних методів та проєктивних методик.

4. **Завдання (навчальні цілі):**

- Ознайомити з основними якісними методами у гендерних дослідженнях.
- Навчити використовувати якісні методи у гендерних дослідженнях.
- Навчити збирати якісні дані для подальшого аналізу.
- Навчити аналізувати емпіричні дані для формулювання висновків на їх основі.
- Дати навички у візуальній подачі та інтерпретації отриманих даних.

Це спрямовано на формування компетентностей:

- Здатність проєктувати і виконувати соціологічні дослідження, розробляти й обґрунтовувати їхню методологію (СК03).
- Здатність збирати та аналізувати емпіричні дані з використанням сучасних методів соціологічних досліджень (СК04).
- Здатність співставляти результати міждисциплінарних гендерних досліджень, узагальнювати, обґрунтовувати висновки (СК12).

5. **Результати навчання за дисципліною:**

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Знати методологію якісних методів у гендерних дослідженнях	Лекція, практична робота, самостійна робота	Практичне завдання Іспит	10
1.2	Вміти застосовувати якісні методи у емпіричних гендерних дослідженнях	Лекція, практична робота, самостійна робота	Практичне завдання Іспит	15
2.1	Здійснювати інтерпретацію якісних (в тому числі візуальних) даних	Лекція, практична робота, самостійна робота у формі пілотного дослідження	Підсумковий проєкт Іспит	15
2.2	Формувати аналітичний звіт на основі отриманих даних	Лекція, практична робота, самостійна робота у формі пілотного дослідження	Підсумковий проєкт	20
2.3	Демонструвати навички самостійної дослідницької роботи, опанування новими знаннями	Лекція, практична робота, самостійна робота у формі пілотного дослідження	Підсумковий проєкт	40

6. **Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання**

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	1.2	2.1	2.2	2.3
Програмні результати навчання (назва)					
Аналізувати соціальні явища і процеси, використовуючи емпіричні дані та сучасні концепції і теорії соціології (ПР01)	+	+	+	+	+
Здійснювати діагностику та інтерпретацію соціальних проблем українського суспільства та світової спільноти, причини їхнього виникнення та наслідки (ПР02)	+	+	+	+	
Застосовувати наукові знання, соціологічні та статистичні методи, цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язування складних задач соціології та суміжних галузей знань (ПР04)		+	+	+	+
Застосовувати соціологічний підхід до аналізу гендерної проблематики (ПР13)			+	+	+

7. **Схема формування оцінки.**

7.1 **Форми оцінювання студентів:**

- **семестрове оцінювання:**

1. Практичні роботи (7 робіт) із застосуванням конкретних процедурних та методичних операцій в межах якісних методів: РН 1.1, РН 1.2 – **35/21 балів**.
2. Підсумковий проєкт із застосуванням якісного методу для дослідження гендерної проблематики: РН 2.1, РН 2.2, РН 2.3 – **25 балів/ 15 балів**.

- **підсумкове оцінювання** – іспит: РН 1.1, РН 1.2, РН 2.1.

- **умови допуску до підсумкового оцінювання:** для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів за *критично-розрахунковий мінімум (36 балів)* для одержання допуску до іспиту обов'язковим є підготовка й захист підсумкового проєкту.

7.2 **Організація оцінювання:**

1. Практичні роботи з тем 1-9 з застосуванням конкретних процедурних та методичних операцій в межах якісних методів – протягом семестру.
2. Підсумковий проєкт із застосуванням якісного методу для дослідження гендерної проблематики з тем 1-9 – після теми 9.

7.3 **Шкала відповідності оцінок**

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин		
		Лекції	Практичні	Самостійна робота
1. Методологія якісних методів у гендерних дослідженнях				
1	Методологічні засади застосування якісних методів у гендерних дослідженнях	2	2	4
2	Включене спостереження та етнографічне дослідження як базові в гендерних студіях	2	2	4
3	Специфіка методу фокус-груп в гендерних дослідженнях	2	2	4
4	Біографічний метод: особливості застосування	2	2	
5	Глибинне інтерв'ю: чому і як проводити	2	2	4
2. Якісна методологія вивчення гендерних випадків				
6	Кейс-стаді гендерного випадку	2	2	6
7	Проективні методики у гендерних дослідженнях	2	2	6
3. Інтерпретативні стратегії				
8	Основні теоретичні підходи аналізу та інтерпретацій якісних даних в гендерних студіях	2	2	6
9	Деконструкція як аналітичний інструмент в якісних гендерних дослідженнях	2	2	8
	Підсумкова комплексна робота (проект)		2	40
	ВСЬОГО	18	20	82

Загальний обсяг 120 год., в тому числі:

Лекцій – 18 год.

Практичні заняття - 20 год.

Самостійна робота - 82 год.

9. Рекомендовані джерела:

Основні:

1. Якісні дослідження в соціологічних практиках: навчальний посібник (2009). За ред. Костенко Н., Скокової Л. Київ: Інститут соціології НАН України. URL: http://www.i-soc.com.ua/assets/files/library/gs_ok.pdf
2. Hughes Ch. Developing Reflexivity in Research. URL: http://www2.warwick.ac.uk/fac/soc/sociology/staff/academicstaff/hughes/hughesc_index/teachingresearchprocess/reflexivity/
3. Jarviluoma H., Moisala P., Vilkkio A.(2003). Gender and Qualitative methods. 1st ed. SAGE Pub. URL: <http://www.uk.sagepub.com>

Додаткові:

1. Галян І.М. Проективні методики / Психологія // Психодіагностика. URL: http://pidruchniki.ws/12281128/psihologiya/proektivni_metodiki
2. Галян І.М. Проективні методики дослідження особистості / Психологія // Психодіагностика. URL: http://pidruchniki.ws/15931106/psihologiya/proektivni_metodiki_doslidzhennya_osobistosti
3. Проективні методики дослідження. URL: http://www.kneu.dp.ua/moodle-new/pluginfile.php/26836/mod_resource/content/0/PSP_7.108_8.108_OM_9.3.pdf
4. González Ruiz, S. (2014). The discourse analysis of cosmetic advertising: Max Factor's discursive development from 1940 to the present. URL: https://uvadoc.uva.es/bitstream/10324/8022/1/TFG_F_2014_40.pdf
5. O'keeffe, A. (2011). Media and discourse analysis. URL: <https://dspace.mic.ul.ie/bitstream/handle/10395/1681/O%20?sequence=2>

10. Додаткові ресурси:

1. Усе про якісні методи: 4-й епізод подкасту «Аналітичний центр» <https://cedos.org.ua/use-pro-yakisni-metody-4-i-epizod-podkastu-analitchnyi-czentr/>
2. "Соціологічні вікенди" – якісні методи <https://kse.ua/ua/kse-event/sotsiologichni-vikendi-yakisni-metodi/>